

Список використаної літератури

1. Андрущенко В.П. Педагогіка майбутнього – педагогіка компромісу //Марченко Н.В., Макаренко О.Л., Прохор І.П., Тітаренко Н.Ю., Трифонова О.М. Вища освіта України № 3 (додаток 2) – 2014 р. – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» - Т.1. – 380 с.
2. Бондар В.І. Критичне мислення в контексті внутрішньої й зовнішньої свободи людини//Марченко Н.В., Макаренко О.Л., Прохор І.П., Тітаренко Н.Ю., Трифонова О.М. Вища освіта України № 3 (додаток 2) – 2014 р. – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» - Т.1. – 380 с.
3. Евсеенко Г. Н. Модерация как инновационная педагогическая технология: методическая разработка учебного занятия по повышению квалификации преподавателей. — Ростов-на-Дону.: ГОУ СПО «РКСИ», 2008. —16 с.
4. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати: монограф. / В.Г.Кремень.–К.: Грамота, 2005.– 448 с.
5. Кремень В.Г. Освітній процес у вимірах синергетичного аналізу// Марченко Н.В., Макаренко О.Л., Прохор І.П., Тітаренко Н.Ю., Трифонова О.М. Вища освіта України № 3 (додаток 2) – 2014 р. – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» - Т.1. – 380 с.
6. Левченко Т.І. Мотивація суб'єкта в різних видах діяльності: монографія./ Т.І.Левченко – Вінниця: Нова книга, 2011. – 448 с.
7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII //Відомості Верховної Ради України.-2014-№ 37-38.- Ст.2004.
8. Hausmann G., Stunner H. Zielwirksame Moderation.-Renningen-Malmsheim, 1994.

Тетяна Бондаренко

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ПРІОРИТЕТНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У сучасних умовах розвитку суспільства й освіти, коли всі зусилля спрямовані на досягнення всебічного гармонійного розвитку особистості, неможливо уникнути індивідуального підходу до організації педагогічного процесу [1, с. 29]. Це означає, що першочерговим завданням учителя стає не просто учіння школяра конкретним знанням з предмету, а формування в нього повноцінних знань практичного характеру про світ, що його оточує, та його самого як частини цього світу. На допомогу в цьому приходять сучасні, сформовані відповідно до вимог і потреб освітньої галузі виховні педагогічні технології, котрі дозволяють краще враховувати інтереси учнів, заохочувати їх самостійність, поступово формувати паритетні стосунки замість адміністративно-командних та здійснювати перехід педагогів до рівноправного партнерства з усіма учасниками педагогічного процесу.

Вагому роль у формуванні всебічно розвиненої особистості ХХІ століття відіграють уроки гуманітарного циклу, що не мають бути заангажовані програмою, вузькою спеціалізованістю та авторитарними поглядами вчителя. Це

має бути доцільне поєднання тверезого мислення та креативного бачення. Серед таких уроків першорядне місце займає література (як українська, так і зарубіжна). Вивчення цього предмета – це, перш за все, грамотне, поступальне формування читача, що здатний інтегрувати здобуті знання до усіх галузей життя, стаючи при цьому гармонійним елементом суспільства, у якому він функціонує. Урок зарубіжної літератури – це, перш за все, мистецтво художнього слова. Від того, як учитель подасть його на уроці, залежить кінцева мета усіх гуманітарних дисциплін у школі загалом: розвиток неповторної особистості, здатної висловити свою точку зору, критично поглянути на світ, органічно влитися до соціуму.

Аби зреалізувати всі задумані цілі, учителю слід, на нашу думку, спиратися на **особистісно-орієнтований підхід** у викладанні, адже ця технологія ставить у центр усієї освітньо-виховної системи особистість учня, забезпечення комфортних, безконфліктних і безпечних умов для його навчання, розвитку і виховання в реалізації природних потенціалів особистості. Це методологічна спрямованість в педагогічній діяльності, що дозволяє за допомогою опори на систему взаємозалежних понять, ідей і способів дій забезпечувати і підтримувати процеси самопроявлення, саморозвитку і самореалізації особистості учня, розвитку його індивідуальності, з урахуванням природно-згідних особливостей кожної особистості. Особистісно-орієнтований підхід сприяє формуванню в учня найважливіших у сучасному світі умінь:

- самостійно придбавати і творчо використовувати отримані знання;
- приймати самостійні і відповідальні рішення;
- планувати свою діяльність, прогнозувати і оцінювати її результати;
- брати відповідальність за себе і своє оточення;
- будувати відносини з іншими людьми на засадах співпраці і підтримки [3].

Розвиток і реалізація самостійності дитини у різних видах діяльності на основі програми особистісного росту, навчання дитини самостійно визначати ритм, темп, характер діяльності, вибирати її, керуючись вірою у власні сили і спираючись на власні моральні принципи – ключове завдання вчителя [2, с. 466].

Керуючись основними принципами особистісно-орієнтованого підходу, а саме принципами самоактуалізації (потреба учня в актуалізації своїх розумових, комунікативних, художніх та фізичних здібностей), індивідуальності (створення умов для формування індивідуальності особистості учня і педагога) та суб'єктності (формування і збагачення учнівського суб'єктного досвіду) вважаємо за доцільне використовувати на уроках зарубіжної літератури **опорно-сигнальні схеми** (ОСС). Це умовне відображення теми, мети, мотиву, системи персонажів того чи іншого літературного твору за допомогою буквених та небуквених символів.

Щодо їх різновидів, то за характером відображуваного матеріалу ми виокремлюємо два їх різновиди: репродуктивні та творчі. Опорно-сигнальні схеми першого типу можна застосовувати ще до введення самого поняття “ОСС” до лексики школярів. Мета подібних схем – перевірка розуміння учнями змісту прочитаного, переказ ними ключових частин твору. Творчі опорно-сигнальні схеми – це складніший, на порядок вищий за ступенем сприйняття дидактичний матеріал, залучення якого на уроках зарубіжної літератури потребує неабиякого

теоретичного підґрунтя з боку учнів класу. Ці ОСС вимагають образного бачення, творчого мислення від учасників навчально-виховного процесу, оскільки створюються ними самими.

За тематикою зображуваного матеріалу виокремлюємо наступні різновиди:

1) ОСС-тема (відображує тему художнього твору чи літературно-критичного матеріалу);

2) ОСС-мета (зображення основної думки твору, заклику, перестороги, настанови його автора);

3) ОСС-мотив (схема ліричного твору чи сукупності ліричних творів одного автора, присвячених одній тематиці);

4) ОСС-герой (по суті є характеристикою персонажу твору).

Опорно-сигнальні схеми не слід плутати зі звичайними схемами, оскільки останні є спрощеним зображенням будь-чого в загальних рисах. ОСС – це схема, позбавлена великої кількості тексту; кожний знак у ній наповнений змістом, тобто має смислове навантаження. Застосування такого типу дидактичного матеріалу сприяє розвитку креативності учнів, їхньої уяви та мислення. Уроки із залученням ОСС – це уроки, що більшою чи меншою мірою розвивають усне мовлення учнів, оскільки стимулюють їх висловлювати свою думку, керуючись опорою у вигляді схеми.

Керуючись принципом вибору, без якого неможливий розвиток індивідуальності і суб'єктності, самоактуалізації здібностей учня, рекомендуємо не нав'язувати учням конкретне завдання. При цьому слід обмежуватися лише тематикою, залишаючи вибір форми виконання завдання за самим учнем. Педагогічно доцільно, щоб школяр жив, вчився і виховувався в умовах постійного вибору, мав можливість у виборі мети, змісту і способів організації навчально-виховного процесу і життєдіяльності в групі і училищі [3].

Акцентуємо увагу на тому, що особистісно-орієнтований підхід нашої педагогіки на залучення принципів творчості й успіху та довіри й підтримки. Індивідуальна і колективна творча діяльність дозволяє визначити і розвивати індивідуальні особливості учнів і унікальність навчальної групи. Завдяки творчості учень виявляє свої здібності, дізнається про сильні сторони своєї особи. А віра в учня, довіра, підтримка його спрямувань до самореалізації і самоствердження повинні прийти на зміну зайвої вимогливості і надмірному контролю, властивій авторитарній педагогіці.

Отже, словесники мають проводити уроки зарубіжної літератури, керуючись усіма вищеперерахованими принципами особистісно-орієнтованої технології навчання як передової у навчально-виховній системі загальноосвітньої школи XXI століття.

Список використаної літератури

1. Кобрій О. М. Сучасні технології реалізації змісту педагогічних дисциплін / О. М. Кобрій // Освіта та педагогічна наука. – 2012. – № 5–6. – С. 27–30.
2. Свириденко С. О. Педагогічні технології виховання самостійності учнів / С. О. Свириденко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: збірник наукових праць. – Інститут проблем виховання АПН України. – Кіровоград : ТОВ "Імекс-ЛТД", 2010. – Вип. 14, кн. I. – С. 460–469.

3. Сучасні педагогічні виховні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dppc.ru/data/attachments/library/5-2-suchasni-pedagogichni-vyhovni-tehnologiji-23826.pdf> (дата звернення: 24.09.2016). – Назва з екрана.

Наталія Танько

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У наш час перед викладачами іноземної мови у вищому навчальному закладі гостро стоїть проблема пошуку шляхів підвищення пізнавального інтересу студентів до вивчення мови, зміцнення їх позитивної мотивації у навчанні. Однією з можливостей вирішення даної проблеми є використання технології інтерактивного навчання. Технологію інтерактивного навчання можна визначити як сукупність способів цілеспрямованої посиленої рівноправної міжсуб'єктної (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії педагога і студентів, послідовна реалізація якої створює оптимальні умови для їх розвитку.

Поняття «інтера́кція» (від англ. interaction – взаємодія) виникло вперше в соціології та соціальній психології. Для теорії символічного інтера́кціонізму (основоположник – американський філософ Дж. Мід) характерним є розгляд розвитку й життєдіяльності особистості, творення людиною свого «Я» в ситуаціях спілкування та взаємодії з іншими людьми. У психології інтера́кція – це процес взаємодії, діалогу з чим-небудь (наприклад, з комп'ютером) або ким-небудь (людиною).

Поняття «інтерактивний» походить від англійського «interact» («inter» – «взаємний», «act» – «діяти»). Отже, «інтерактивні методи» можна перекласти як «методи, що дозволяють студентам взаємодіяти між собою». Сучасними вченими (В. Гура, С. Кашлев, М. Кларін, С. Мухіна, Л. Турик та ін.) інтерактивне навчання розглядається як «спосіб пізнання, що реалізується в формах спільної діяльності тих, то навчається» [6, с. 54]. Це і є сутність інтерактивних методів, яка полягає в тому, що навчання відбувається у взаємодії всіх студентів і викладача. У порівнянні з іншими методами, інтерактивні орієнтовані на більш широку взаємодію студентів не тільки з викладачем, а й один з одним, на домінування активності студентів в процесі навчання. За умов інтерактивного навчання іноземних мов активність викладача поступається місцем активності студентів, а завданням викладача стає створення умов для їх ініціативи. Він регулює навчально-виховний процес і займається його загальною організацією, визначаючи стратегічний напрям (готує заздалегідь необхідні завдання і формулює питання або теми для обговорення в групах), контролюючи час і порядок виконання наміченого плану роботи, даючи консультації, роз'яснюючи складні терміни, допомагаючи в разі виникнення певних труднощів.

Таким чином, до інтерактивних методів відносять лише ті, які ґрунтуються на психологічних механізмах посиленого впливу групи щодо перебігу процесу засвоєння кожним учасником досвіду взаємодії і взаємонавчання. Більшість уче-